

Verbijzonderde Interne Controleplan 2026

Inhoud

1.	Inleiding	3
1.1	Achtergrond	3
1.2	Doelstelling	3
1.3	Relevante wet- en regelgeving	4
2.	Uitgangspunten	4
2.1	Algemeen	4
2.2	Three Lines of Defence-model VIC	4
2.3	Positionering externe accountant	5
2.4	Positionering Bestuur & Directie	6
3.	Scope VIC	6
3.1	Algemeen	6
3.2	Criteria toetsing rechtmatigheid	6
3.3	Risicobeheersing voor BSGR	7
3.4	VIC processen	8
3.5	Controle- en rapporteringstoleranties	8
4.	Aanpak	10
4.1	Bepaling van opzet werkprogramma	10
5.	Rapportering	12
6.	Planning	14
Bijlage 1	Risico's per proces	15
Bijlage 2	Koppeling realisatie met processen	17

1. Inleiding

1.1 Achtergrond

Voor u ligt het verbijzonderde interne controleplan 2026 (verder: VIC-plan). Met dit VIC-plan werken we aan het beoordelen en verbeteren van de interne beheersing zodat de rechtmatigheidsverantwoording kan worden afgegeven.

Het Dagelijks Bestuur is degene die verantwoording aflegt over de (financiële) rechtmatigheid van het gevoerde beleid. Dit doet het Dagelijks Bestuur in de vorm van een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening specifiek gericht op het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. De accountant controleert vervolgens de rechtmatigheidsverantwoording op getrouwheid. Om te kunnen komen tot een rechtmatigheidsverantwoording is het bestuur verplicht om zorg te dragen voor de toetsing van de rechtmatigheid van het financiële beheer. Deze toetsing vindt bij BSGR plaats middels een verbijzonderde interne controle op de bedrijfsprocessen binnen BSGR. Bij de interne controle op de processen is gekozen voor een risicogerichte aanpak op basis van opgestelde risico-controlematrices per proces.

Het VIC-plan is het raamwerk voor de VIC-controle op financiële rechtmatigheid en getrouwheid. Dit bevat het kader om te komen tot de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. In dit plan is op basis van een risicoanalyse de scope bepaald voor processen en geldstromen uit de jaarrekening. De focus ligt primair op de toetsing op financiële rechtmatigheid. Daarnaast zijn ook enkele aspecten van getrouwheid in de scope betrokken. De omvang en diepgang van VIC-controle is afhankelijk van de kwaliteit van de interne controle en betrouwbaarheid van systemen in de eerste lijn.

Dit VIC-plan geeft op hoofdlijnen de kaders aan waarop wordt getoetst en er worden actoren, rollen en verantwoordelijkheden benoemd. Hiervoor maken we gebruik van het zogenaamde 'Three lines model'. Het plan is gericht op een zo goed mogelijke afstemming tussen de werkzaamheden van de verbijzonderde interne controle (inclusief de kaderstelling, monitoring en review van de VIC) en rapportage naar het bestuur evenals de externe accountantscontrole. Hiermee werken we samen aan het versterken van het financieel beheer van BSGR en is het mogelijk om ons als samenwerkingsverband hierover te verantwoorden in de jaarrekening en zorgen we dat de controlelasten zoveel mogelijk beperkt worden.

Onderstaand VIC-plan is een verdere implementatie hiervan en geeft de aanpak weer voor de verbijzonderde interne controle over verslagjaar 2026.

1.2 Doelstelling

Het VIC-plan geeft een beeld van de financiële beheersing van BSGR. Het is een leidraad voor de organisatie om te waarborgen dat financiële beheershandelingen getrouw en rechtmatig door de daartoe bevoegde personen worden uitgevoerd. Het is hierbij van belang dat uitgevoerde interne controles zichtbaar (in de vorm van bewijs) worden vastgelegd, en dat de resultaten worden gecommuniceerd in een periodieke rapportage aan het managementteam, bestuur alsmede de externe controlerend accountant. De doelstelling is dat de externe controlerend accountant bij haar controlewerkzaamheden gebruik kan maken van de werkzaamheden/conclusies voorkomend uit het VIC-plan.

Bij de controle op de processen is gekozen voor een risicogerichte aanpak waarbij de procesgang (middels transactiestroomcontroles) wordt meegenomen in de VIC aanpak. Hierbij wordt onder meer aandacht geschonken aan de opzet, het bestaan en de werking van relevante beheersmaatregelen, alsmede de risico's die aanwezig zijn voor wat betreft de aspecten van getrouwheid en rechtmatigheid. Deze aanpak zal ervoor zorgen dat het lerend vermogen van de organisatie en de kwaliteit van de

interne beheeromgeving duurzaam wordt verhoogd. Deze aanpak is vormgegeven in de opzet van risico-controlematrices per proces waarbij de doelstelling is om op gestructureerde wijze het volgende vast te stellen:

- Interne beheersmaatregelen (in relatie tot gesignaleerde risico's binnen de werkprocessen) werken, ook aangeduid als monitoring of controls. (interne beheersing);
- Betrouwbaarheid van de financiële informatievoorziening (accuraat);
- Naleving van geldende wet- en regelgeving (getrouwheid en rechtmatigheid).

Het primaire doel is om middels VIC controles de rechtmatigheid van de baten en lasten en balansmutaties vast te stellen en secundair risicogericht de getrouwheid hiervan te toetsen.

1.3 Relevante wet- en regelgeving

Het wettelijk kader, als onderdeel van de VIC aanpak, is vertaald in het normenkader. Het normenkader wordt jaarlijks geactualiseerd aan de hand van de nieuwe wet- en regelgevingen. De volgende wet-regelgeving is van toepassing:

Externe kader

- Gemeentewet;
- Waterschapswet;
- Notitie rechtmatigheidsverantwoording van de commissie BADO;
- Besluit begroting en verantwoording (BBV);
- Kadernota rechtmatigheid (commissie BBV);
- Overige externe wetgeving zoals EU-aanbestedingsvoorschriften.

Interne kaders:

- Normenkader; jaarlijks vast te stellen;
- Interne regelgeving.

2. Uitgangspunten

2.1 Algemeen

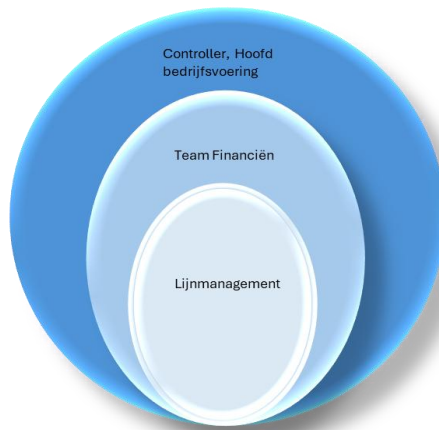
In 2026 zullen de werkzaamheden een systeemgerichte aanpak hebben met de focus op controle tussentijds (procesgericht op beheersingsmaatregelen).

2.2 Three Lines of Defence-model VIC

Om de taken en verantwoordelijkheden binnen de organisatie voldoende ingericht te hebben hanteert BSGR het "Three Lines of Defence-Model". Dit model maakt gebruik van 3 verdedigingslijnes om de risico's binnen de processen in beeld te brengen en beheersbaar te houden. Het model geeft tevens ondersteuning aan een sterkere governance en risicomanagement. Bij BSGR wordt dit model gebruikt om voldoende zekerheid te verkrijgen over getrouwheid en de financiële rechtmatigheid binnen de processen. De 3 verdedigingslijnes zijn als volgt ingericht bij BSGR:

- 1e lijn: Verantwoordelijk voor primair proces (Lijnmanagement)
- 2e lijn: Monitoren van framework (team financiën)
- 3e lijn: VIC controle (controller/ afdelingshoofd bedrijfsvoering)

Gezien de beperkte grootte van de organisatie zal eenzelfde functionaris soms in de eerste, soms in de tweede en soms in de derde lijn kunnen zitten. Doordat altijd sprake is van het 4-ogenprincipe, zullen deze three lines of defence altijd kunnen worden nageleefd.

Eerste lijn

Uitgangspunt van het model is dat het lijnmanagement verantwoordelijk is voor haar eigen (operationele) processen. Om te borgen dat de uitvoering van processen adequaat verloopt (rechtmatig en getrouw) worden interne beheersmaatregelen uitgevoerd door de functionarissen, die betrokken zijn bij de uitvoering van de dagelijkse activiteiten in de organisatie en het lijnmanagement. Deze beheersmaatregelen vormen de eerstelijnscontroles.

Tweede lijn

De tweede lijn ondersteunt het lijnmanagement (de 1^e lijn). Tevens adviseert, coördineert en bewaakt deze functie of het lijnmanagement zijn verantwoordelijkheden ook daadwerkelijk neemt. In het geval van de BSGR is dit team financiën. De planning- & control cyclus en het risicomangement (risico-controlematrices) zijn daarbij belangrijke instrumenten.

Derde lijn

Tenslotte is het wenselijk dat er binnen de organisatie een functie bestaat die controleert of de 1^e lijn haar taken goed uitvoert en beoordeelt of het samenspel tussen de 1^e en 2^e lijn soepel functioneert. De derde lijn is niet verantwoordelijk voor het nemen van de beslissingen (eerste lijn) en evenmin voor het ontwerpen en implementeren van de systemen voor de beheersing van bedrijfsprocessen (tweede lijn). De 3^e lijn zou daarover objectief en onafhankelijk een oordeel moeten vellen en adviezen tot verbetering geven. Bij de BSGR is de controller/afdelingshoofd bedrijfsvoering de 3^e lijn. De onafhankelijkheid en de objectiviteit van de derde lijn is geborgd door enerzijds de (interne) routing van de IC-rapportages (via directie) en anderzijds door de mogelijkheid tot escalatie naar het bestuur.

2.3 Positionering externe accountant

Naast dat de interne controle bijdraagt aan het vroegtijdig kunnen signaleren van risico's binnen de organisatie en eventuele onrechtmatigheden (die zullen meewegen in het oordeel van de accountant) biedt de VIC ook de voorbereiding voor de accountantscontrole van BSGR. Het aantal deelwaarnemingen en de selectiemethode worden bepaald door de controller en afgestemd met de externe accountant. De deelwaarnemingen worden verspreid over het jaar uitgevoerd. In een aantal onderdelen kan de accountant gebruik maken van de werkzaamheden van de VIC.

De VIC maakt de controle door de accountant echter niet overbodig. Volgens de Nadere voorschriften Controle- en Overige Standaarden (ook wel NV COS genoemd) toetst de accountant jaarlijks de kwaliteit van de opzet, de invoering (het bestaan), en de werking van de belangrijkste interne controlemaatregelen voor alle significante financiële bedrijfsprocessen. De doelstelling is dat de accountant zoveel mogelijk gebruik maakt van de intern uitgevoerde en vastgelegde verbijzonderde interne controles. De mate waarin de accountant gebruik kan maken van hetgeen door BSGR aangeleverd wordt, hangt onder meer af van de kwaliteit van de (verbijzonderde) interne controle en de onderbouwing van de bevindingen door BSGR.

2.4 Positionering Bestuur & Directie

Bestuur

Het bestuur is verplicht zorg te dragen voor de interne toetsing van de getrouwheid en de financiële rechtmatigheid van de jaarrekening, en voor het daaraan ten grondslag liggende (financiële) beheer. De directie legt verantwoording af aan het bestuur over de uitvoering en adequate vastlegging hiervan. Het bestuur dient zodanige maatregelen te treffen dat de financiële rechtmatigheid van de algehele uitvoering gewaarborgd is en legt de conclusie vast in een rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening.

Directie

De directie is verantwoordelijk voor de sturing van de uitvoering van de VIC werkzaamheden. Een samenvatting van alle bevindingen over het voorgaande boekjaar wordt minimaal 1 maal per jaar door de controller/ afdelingshoofd bedrijfsvoering aan de directie aangeboden die vervolgens rapporteert aan het bestuur. De ambtelijke eindverantwoordelijkheid voor VIC ligt bij de directie van BSGR.

3 Scope VIC

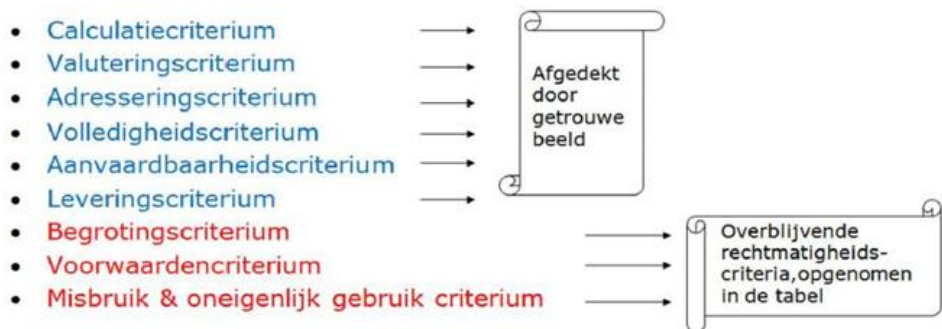
3.1 Algemeen

Binnen de BSGR worden twee financiële hoofdstromen onderscheiden. Dit betreft enerzijds de eigen bedrijfsvoering waarover verantwoording wordt afgelegd in de reguliere P&C documenten. Anderzijds betreft dit de belastingopbrengsten waarover verantwoording wordt afgelegd in de belastingrapportage. Dit controleplan betreft de verantwoording over de eigen bedrijfsvoering.

De belastingprocessen omtrent het heffen en innen van de belastingen ten behoeve van deelnemers worden separaat getoetst door een externe IT auditor. Hiervan wordt verslag gedaan in de vorm van de ISAE type II rapportage.

3.2 Criteria toetsing rechtmatigheid

Het VIC-plan gaat over de VIC op de financiële rechtmatigheid ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording en de getrouwheid in voorbereiding op de externe controle van de accountant op de jaarrekening. Voor de interne controles worden onderstaande criteria betrokken.

De accountant zal toetsen of de jaarrekening (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording) getrouw is. Zes criteria worden afgedekt door het getrouwe beeld en worden niet afzonderlijk vermeld en getoetst in de rechtmatigheidsverantwoording. Deze eerste zes criteria maken wel onderdeel uit van de reguliere jaarrekeningcontrole van de accountant. De drie criteria die onder de rechtmatigheidsverantwoording vallen zijn begrotingscriterium, voorwaarden criterium en misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) criterium.

Begrotingscriterium

Financiële beheershandelingen die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door het bestuur zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen moeten passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag en het begrotingsjaar van belang zijn.

Om te bepalen of het bestuur begrotingsafwijkingen als acceptabele dan wel onacceptabele onrechtmatigheden dient te rapporteren in de rechtmatigheidsverantwoording zijn afspraken/ spelregels gemaakt. Begrotingsafwijkingen zijn acceptabel als voldaan is aan één van de volgende spelregels:

- De omvang van de overschrijding kleiner is dan de rapporteringstolerantie;
- Er is tijdig een voorstel ingediend om de begroting te wijzigen (voor einde boekjaar);
- De overschrijding past binnen het door het bestuur geaccordeerde beleid;
- Er is sprake van compensatie via direct te relateren baten en of onttrekkingen uit de reserves;
- De begrotingsafwijking is wel geïnformeerd aan het bestuur, maar er is geen begrotingswijziging vastgesteld.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De voorwaarden zijn afkomstig uit de regelgeving en hebben betrekking op aspecten zoals doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur. Het niet in acht nemen van deze voorwaarden kan leiden tot een onrechtmatigheid.

Misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium

Onder misbruik wordt verstaan: het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel om ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen, of met als doel om geen – of een te laag bedrag aan – heffingen aan de overheid te betalen. Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan: het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet – dan wel tot een te laag bedrag – betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan (de 'geest van de wet'). Voor BSGR heeft dit criterium onder andere betrekking op de vergoedingen van proceskosten.

3.3 Risicobeheersing voor BSGR

Jaarlijks worden de risico's binnen BSGR geëvalueerd door de controller in samenspraak met het afdelingshoofd bedrijfsvoering. Hierbij worden per proces de risico's geïdentificeerd waarbij de kans en mogelijke impact is uitgewerkt in een risico-controle matrix. Belangrijke risicocategorieën hierin zijn de geïdentificeerde frauderisico's en de significante risico's per proces (zie bijlage 1 "risico's per proces"). Op basis van de identificatie van de risico's zijn de beheersmaatregelen gedefinieerd die de risico's zouden moeten mitigeren (de zogenaamde bruto benadering).

Uit de evaluatie kunnen ook onderwerpen extra aandacht krijgen buiten de borging van de reguliere processen. Dit zullen voornamelijk onderwerpen zijn waarvoor in beginsel een meer dan normaal risico geldt voor het borgen van de getrouwheid en/of rechtmatigheid van daarmee samenhangende baten, lasten en balansmutaties. Processen die een meer dan normaal risico hebben of die qua omvang materieel zijn, worden niet gerouleerd maar jaarlijks getoetst. Daarnaast kunnen ook onderwerpen die bestuurlijk relevant zijn extra aandacht krijgen.

Jaarlijks zal in het kader van risicobeheersing tevens een frauderisicoanalyse worden uitgevoerd. Hierbij wordt per significant proces beoordeeld of de geïdentificeerde frauderisico's voldoende worden gemitigeerd door de aanwezige beheersmaatregelen. De fraude risico's vormen een onderdeel van de risico-controlematrices.

3.4 VIC processen

Op basis van de primaire begroting/ realisatie van voorgaand jaar en de significante risico's bepalen we de materiële transactiestromen binnen BSGR. Hierbij is rekening gehouden met de baten, lasten en balansmutaties. Aan hand van deze beoordeling zijn de volgende significante processen geïdentificeerd inclusief een initiële beoordeling van het risico. De initiële beoordeling van het risico per proces is tot stand gekomen door de kans en impact van de significante risico's per proces te evalueren rekening houdend met de resultaten uit voorgaand jaar. In het lopende boekjaar zal op basis van het inzichtelijk maken van de financiële stromen per proces nagegaan worden of bijstelling van de scope benodigd is:

Proces	Verantwoordelijk	Risicobeoordeling 2025
Personeel	Directeur	Voldoende
Inkopen	Directeur	Voldoende
(Europese) aanbestedingen	Directeur	Laag
Proceskostenvergoedingen	Directeur	Voldoende
Betalingsverkeer	Directeur	Laag
Afsluitprocedures & totstandkoming begroting	Directeur	Voldoende
Treasury (inclusief deelnemersbijdragen)	Directeur	Laag
IT omgeving	Afdelingshoofd Bedrijfsvoering	Laag

Hoog	Ruim onvoldoende beheersing van risico's Maatregelen direct vereist en monitoring door verantwoordelijke proceseigenaar
Medium	Onvoldoende beheersing van risico's Maatregelen vereist en monitoring door verantwoordelijke proceseigenaar
Voldoende	Voldoende beheersing van risico's Maatregelen overwegen (niet noodzakelijk) en monitoring door verantwoordelijke proceseigenaar wel nodig
Laag	Ruim voldoende beheersing van risico's Maatregelen niet noodzakelijk en reguliere monitoring door verantwoordelijke proceseigenaar wel nodig

In de bijlage 2 is een aansluiting gemaakt tussen de baten, lasten en balansmutaties en de significante processen.

3.5 Controle- en rapporteringstoleranties

Controletolerantie

De accountant accepteert in de controle bepaalde toleranties en richt de controle daarop in. De accountant controleert niet ieder document of iedere financiële handeling, maar richt de controle zodanig in dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe beeld van de jaarrekening en de door het bestuur afgegeven rechtmatigheidsverantwoording met een belang groter dan de vastgestelde goedkeuringstolerantie.

De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke afwijkingen en baseert zich daarbij op risicoanalyse, vastgestelde toleranties en statistische deelwaarnemingen en extrapolaties.

In het BADO zijn minimumeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. De goedkeuringstoleranties mogen scherper worden vastgesteld dan deze minimumeisen. Dit moet dan wel worden toegelicht in de controleverklaring. Vanaf 2025 is het percentage 2% voor fouten en onzekerheden.

De minimumeisen voor 2026 zijn weergegeven in de volgende tabel:

Materialiteit	Strekking controleverklaring		
	Goedkeurende verklaring	Verklaring met beperking	Verklaring van oordeelonthouding/ Afkeurende verklaring
Afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle	≤ 2%	>2% – ≤ 4%	> 4%

De BSGR hanteert, op basis van bovengenoemd overzicht, een goedkeuringstolerantie van 2% van de totale lasten, exclusief de toevoegingen aan de reserves. Deze goedkeuringstolerantie geldt voor de gehele jaarrekening, inclusief de bijlagen. Hierbij geldt dat afwijkingen bij elkaar opgeteld moeten worden inclusief onzekerheden.

Materialiteit heeft een kwantitatieve en een kwalitatieve dimensie. De kwantitatieve dimensie is bepalend voor de vraag naar welke posten gekeken wordt door de accountant, op basis van de hoogte van de bedragen die samenhangen met die posten. De kwalitatieve aspecten geven aan dat de accountant ook los van de hoogte van bedragen, een inschatting kan maken van hetgeen van belang is voor de gebruikers. Door de genoemde kwalitatieve dimensie kan de materialiteit niet geheel gelijkgesteld worden aan de kwantitatieve normen die gehanteerd worden in het kader van de goedkeuringstolerantie.

De goedkeuringstolerantie is de som van de afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle. De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming, de strekking van de af te geven controleverklaring.

Verantwoordingsgrens

Het Dagelijks Bestuur stelt jaarlijks de jaarstukken op voor het Algemeen Bestuur. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag, de paragrafen en de jaarrekening. Hiermee verantwoordt het Dagelijks Bestuur zich op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies over de transactiestromen en gebeurtenissen, rekeningsaldi en toelichtingen. Het Dagelijks Bestuur is daarnaast verantwoordelijk voor de rechtmatigheid van het gevoerde bestuur binnen de gemeenschappelijke regeling en de daaraan ten grondslag liggende beheershandelingen. Het moet daarover zelfstandig verantwoording afleggen aan het Algemeen Bestuur middels de rechtmatigheidsverantwoording.

De grens waarboven afwijkingen in de rechtmatigheidsverantwoording moeten worden opgenomen wordt door het bestuur bepaald. Onder afwijkingen wordt verstaan fouten (dus het niet naleven van wet en regelgeving) en/of posten waarvan bij het bestuur onduidelijkheid bestaat over de financiële rechtmatigheid. De maximaal toegestane verantwoordingsgrens bedraagt 2%.

In overeenstemming met bovenstaande is de verantwoordingsgrens voor de BSGR bepaald op 2% van de totale lasten, exclusief de toevoegingen aan de reserves. Voor de verantwoordingsgrens geldt dat fouten en onduidelijkheden bij elkaar opgeteld moeten worden.

Rapporteringstoleranties

Het Dagelijks Bestuur is verplicht om onrechtmatigheden toe te lichten in de paragraaf bedrijfsvoering van het jaarverslag, indien de geconstateerde onrechtmatigheid de verantwoordingsgrens overschrijdt. Het Dagelijks Bestuur beperkt zich niet alleen tot het geven van een toelichting louter bij het overschrijden van de verantwoordingsgrens. Het Dagelijks Bestuur rapporteert alle bevindingen

omtrent de financiële rechtmatigheid boven de rapporteringsgrens in de paragraaf bedrijfsvoering met een toelichting vanuit haar actieve informatieverstrekking richting Algemeen Bestuur. De hoogte van de rapporteringsgrens is een afspraak tussen het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur. Voorgesteld wordt deze rapporteringsgrens te stellen op 0,05% van de totale lasten, exclusief toevoegingen aan de reserves. Het Dagelijks Bestuur is overigens vrij om in haar verslag aan het Algemeen Bestuur zaken te vermelden, waarvan zij het relevant vindt deze aan het Algemeen Bestuur te melden. Ook als deze beneden de rapporteringsgrens blijven.

4. Aanpak

Voor de uitvoering van een organisatiegerichte/systeemgerichte controle zijn belangrijke randvoorwaarden van toepassing als de betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving, procesoptimalisatie en duidelijke vastlegging van de werkzaamheden in werkprogramma's.

4.1 Bepaling van opzet werkprogramma

Om de VIC op een gestructureerde en uniforme wijze uit te voeren wordt voor iedere transactiestroom aanvullend op de risico-controlematrices een werkprogramma opgesteld. Dit werkprogramma bestaat uit de volgende onderdelen:

Bepaling van steekproefomvang

We streven naar een zo klein mogelijk aantal deelwaarnemingen met een zo groot mogelijke verkregen zekerheid. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen gegevensgerichte en systeemgerichte controles. Een gegevensgerichte controle heeft tot doel vast te stellen in welke mate afwijkingen ontstaan in mutatiestromen en bestanden van BSGR (controle op juistheid van geselecteerde items). Een systeemgerichte controle is erop gericht om het systeem van administratieve organisatie en interne controle te testen door een deelwaarneming (test van procedures op bestaan en werking).

Bij de gegevensgerichte en systeemcontroles hanteren we als basis de aantallen volgens onderstaande tabel.

Frequentie	Aantal deelwaarnemingen in het jaar
Meer dan dagelijks	35
Dagelijks	20
Wekelijks	8
Maandelijks	3
Per kwartaal	3
Per Jaar	1
Application control	Test van een applicatie (test of one) voor elke applicatie control voor elk type transactie, indien ondersteund door effectieve IT general controls. (anders een test van 35)
IT General controls	Volgt de bovenstaande frequenties voor handmatige en geautomatiseerde aspecten

De controller/ afdelingshoofd bedrijfsvoering bepaalt de steekproefaantallen en de waarnemingen en communiceert (indien nodig) deze tevens met de accountant. De controller bepaalt de selectiecriteria van de steekproef en op basis van welke informatie deze steekproef wordt uitgevoerd. Bij het uitvoeren van de steekproeven door BSGR zelf, zal worden gewaarborgd dat deze objectief tot stand komen. Hiervoor worden de volgende maatregelen getroffen:

1. De steekproef wordt ad random bepaald door de controller;
2. De steekproef wordt niet bepaald door de medewerker die belast is met de uitvoering van de VIC op de transactiestroom.
3. De vastlegging van de steekproef vindt op een dusdanige wijze plaats dat achteraf door een onafhankelijke derde vast te stellen en te reproduceren is op welke wijze de waarnemingen uit de steekproef zijn bepaald en dat hierbij geen sprake is geweest van willekeur.

Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van data-analyse om zo de gewenste zekerheid te verkrijgen.

Werkzaamheden

Alle uitgevoerde werkzaamheden worden na afronding beoordeeld door de controller/ afdelingshoofd bedrijfsvoering (met inachtneming van het 4-ogenprincipe) om de kwaliteit van de werkzaamheden te waarborgen. Deze review richt zich op de volgende vragen:

1. Zijn de werkzaamheden volledig uitgevoerd? Dit houdt in:
 - a. Zijn alle geselecteerde waarnemingen betrokken in de controle;
 - b. Zijn alle controlepunten gecontroleerd en is bij elke waarneming een conclusie getrokken.
2. Zijn de uitkomsten van de controlewerkzaamheden reproduceerbaar en sluiten deze aan op de gebruikte (bron)documentatie? Hierbij wordt gecontroleerd op:
 - a. Is in voldoende mate duidelijk welke documenten zijn gebruikt voor de controle;
 - b. Komt de reviewer tot dezelfde conclusie per deelwaarneming op basis van de werkzaamheden;

- c. Zijn alle gehanteerde stukken, welke ten grondslag liggen aan de controlewerkzaamheden, ook opgenomen in het controledossier of ligt in afdoende mate vast waar deze documentatie is gearchiveerd binnen het proces?
3. Is de totaalconclusie over de transactiestroom vanuit de bevindingen in overeenstemming met de vastgelegde werkzaamheden?

Bevindingen

Uit de VIC werkzaamheden kunnen afwijkingen of onzekerheden worden geconstateerd die invloed hebben op de jaarrekening of jaarverantwoordingen. Wanneer dit wordt geconstateerd, worden werkstappen uitgevoerd om de afwijking of onzekerheid te kwalificeren en kwantificeren. Hierbij wordt vastgesteld of de oorzaak van de afwijking of onzekerheid incidenteel of structureel van aard is, op basis van de volgende definities:

- Van een incidentele oorzaak is sprake wanneer het een bijzondere transactie betreft die slechts beperkt voorkomt in de populatie;
- Een structurele oorzaak kan meermaals voorkomen in de populatie, doordat bijvoorbeeld een beheersmaatregel ontbreekt in het proces of dat er sprake is van een foutieve interpretatie door een medewerker bij beoordeling van stukken. De organisatie streeft ernaar om hier lering uit te trekken voor mogelijke aanpassingen in de procesgang.

Om te bepalen of de oorzaak incidenteel of structureel is, wordt een oorzaakanalyse uitgevoerd op de ontdekte afwijking of onzekerheid. Wanneer sprake is van een incidentele oorzaak zal de omvang van de afwijking worden bepaald en wordt er vastgesteld of er reparatie mogelijkheden zijn om de afwijking of onzekerheid weg te nemen voor de jaarrekening of jaarverantwoording. Wanneer deze mogelijkheid niet aanwezig is, zal het worden gerapporteerd. Bij een structurele oorzaak zal op basis van onderstaande beslisboom worden bepaald welke aanvullende werkzaamheden er moeten worden uitgevoerd:

1. Bepalen of de constatering te isoleren is naar een beperkte deelpopulatie: Hierbij wordt vastgesteld of het betrekking heeft op de totale populatie of dat de constatering enkel voorkomt in een beperkte deelmasa van de transactiestroom;
2. Extrapoleren van de constatering: Hierbij wordt het percentage van de constatering in relatie tot de steekproefomvang afgezet tegen de totale transactiestroom of de deelpopulatie waartoe deze toebehoort. Hiermee kan worden vastgesteld wat de maximale fout of onzekerheid op basis van de constatering is.
3. Wanneer er één maximale afwijking of onzekerheid binnen de gestelde toleranties blijft, worden er ook geen aanvullende werkzaamheden uitgevoerd. Is er sprake van meerdere, dan worden er echter wel aanvullende werkzaamheden uitgevoerd.

5. Rapportering

Over de uitvoering van de VIC werkzaamheden wordt gerapporteerd. Deze rapportage is niet alleen gericht aan de accountant maar is primair gericht aan de afdelingshoofden, de directie en het bestuur. Jaarlijks worden de uitkomsten van de VIC werkzaamheden gerapporteerd waarbij de bevindingen en aanbevelingen worden weergegeven, inclusief prioriteitstelling. De rapportage is meer gericht op de procesverbetering (tactisch niveau) dan op de daadwerkelijke uitkomsten van de steekproeven (operationeel niveau). Na het uitvoeren van de VIC werkzaamheden op een proces vindt terugkoppeling plaats aan de proceseigenaren. De proceseigenaren krijgen de mogelijkheid een reactie te geven op de bevindingen en aanbevelingen.

Over de uitkomsten van de VIC wordt achteraf periodiek schriftelijk aan het Dagelijks Bestuur gerapporteerd. Deze rapportage bestaat o.a. uit de volgende onderdelen:

- Uitkomsten risicoanalyse proces waarbij met kleur wordt aangegeven of de beheersmaatregelen per risico effectief, deels effectief of niet effectief zijn.

- Overzicht van bevindingen en aanbevelingen inclusief eventuele geconstateerde afwijkingen/ financiële onrechtmatigheden en uit te voeren herstelacties n.a.v. de uitgevoerde VIC werkzaamheden, waarbij de proceseigenaar zijn reactie kan geven op de bevindingen en aanbevelingen. In dit overzicht kan ook de prioriteitstelling worden aangegeven met prioriteit hoog (dit jaar opvolgen), prioriteit midden (opvolgen op middellange termijn) en prioriteit laag (opvolgen op langere termijn).
- Totaaloordeel proces. Met dit totaaloordeel wordt aangegeven in welke mate het proces in control is.

De samenvatting van de VIC werkzaamheden wordt tweemaal per jaar in de vergadering van het Dagelijks Bestuur besproken, waarbij met name de risicoclassificatie per proces, bevindingen en de hierop beschreven controle-aanpak wordt voorgelegd.

6. Planning

Periode	Onderwerp	Werkzaamheden	Verantwoordelijk
Februari/Maart	Controleprotocol en normenkader	<ul style="list-style-type: none"> - Opstellen - Bespreken met MT/directie - Vaststellen in bestuur 	Controller
Februari/Maart/April	Interne controleplan	<ul style="list-style-type: none"> - Opstellen - Bespreken met MT/directie/ accountant - Vaststellen in bestuur 	Controller
April-Mei	Opzet en bestaan processen	<ul style="list-style-type: none"> - Opstellen - Bespreken met proceseigenaren 	Team financiën / controller
Augustus-September	VIC werkzaamheden	<ul style="list-style-type: none"> - Bepalen deelwaarnemingen en steekproeven - Uitvoeren interim controle VIC periode 1-6 	Team financiën / controller
September	VIC tussentijdse rapportage	<ul style="list-style-type: none"> - Opstellen tussentijdse rapportage - Bespreken met MT/directie 	Controller/ afdelingshoofd bedrijfsvoering
Oktober	Interim controle accountant	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering werkzaamheden procescontroles accountant - Verkrijgen interim management letter 	Accountant
November-Januari	VIC werkzaamheden	<ul style="list-style-type: none"> - Bepalen deelwaarnemingen en steekproeven - Uitvoeren interim controle VIC periode 7-12 	Team financiën/ controller
Februari/ Maart opvolgend jaar	VIC rapportage	<ul style="list-style-type: none"> - Opstellen VIC rapportage - Bespreken met MT/directie - Vaststellen in het bestuur 	Team financiën / controller
Februari/ Maart opvolgend jaar	Controle jaarrekening accountant	<ul style="list-style-type: none"> - Controle getrouwheid/ rechtmatigheid jaarcijfers 	Accountant

Bijlage 1 Risico's per proces

Onderstaand betreft een bruto benadering van alle mogelijke risico's per proces onderscheiden naar significante-, inherente- en bedrijfsrisico's en separaat de frauderisico's per proces.

Significante-, inherente- en bedrijfsrisico's

Significante-, inherente- of bedrijfsrisico's	
Personeel	<ol style="list-style-type: none"> 1 De transacties en salarismutaties zijn niet volledig verwerkt 2 Personele mutaties onjuist verwerkt in salarisadministratie/ personeelsadministratie 3 Geen aansluiting tussen FA en SA (op kostenplaats en kostensoort) 4 Geen functiescheiding in mutatiestamgegevens in SA 5 Overschrijding van budgetten per programma 6 Onjuiste hantering van premie percentages 7 Niet voldoen aan wet en regelgeving WNT/ WVP
Inkopen	<ol style="list-style-type: none"> 1 Geregistreerde inkooptransactie heeft niet plaatsgevonden 2 Geregistreerde inkopen hebben geen betrekking op boekjaar 3 Foutieve invoer van inkooptransactie (BTW, bedrag) 4 Inkooptransactie op verkeerde kostenplaats/ kostensoort verantwoord 5 Ongeautoriseerde inkopen worden verantwoord 6 Overschrijding van budgetten per programma
Proceskostenvergoedingen	<ol style="list-style-type: none"> 1 Proceskosten niet volledig/juist geregistreerd 2 Proceskosten uitbetaald aan onjuiste rekeningnummer 3 Proceskosten toegekend op basis van verkeerde aannames (onrechtmatig) 4 Proceskosten niet tijdig uitgekeerd
(Europese) aanbestedingen	<ol style="list-style-type: none"> 1 Onvolledige registratie van de verplichtingen inzake aanbestedingen 2 Kostenoverschrijding van een aanbestede dienst 3 Niet voldoen aan de aanbestedingsrichtlijnen 4 Kosten van aanbestede diensten niet juist verantwoord in FA
Betalingsverkeer	<ol style="list-style-type: none"> 1 Inkoopfacturen en betaalbatch komen niet overeen 2 Salarismutaties en betaalbatch komen niet overeen (niet voldoen aan mandaatregeling) 3 Betaling vindt plaats aan het onjuiste rekeningnummer
Afsluitprocedure	<ol style="list-style-type: none"> 1 Begrotingswijzigingen onjuist verwerkt 2 Begrotingswijzigingen onvolledig verwerkt 3 Financiële verantwoording niet conform BBV (waarderingsgrondslagen) 4 Niet voldoen aan de interne richtlijnen 5 Ongeautoriseerde memoriaalboekingen zijn verwerkt in de FA 6 Formele rapportages niet tijdig ingediend bij bestuur
Treasury	<ol style="list-style-type: none"> 1 Niet voldoen aan de regelgeving zoals opgenomen in het treasury statuut 2 Onvoldoende inzicht in de liquiditeit
IT omgeving	<ol style="list-style-type: none"> 1 Onjuiste rechten toegekend in de applicaties 2 Wijzigingen/ updates niet juist doorgevoerd 3 Verlies van data (back up)

Fraude risico's per proces

Proces	nr	Beschrijving
Personeel	1	In de personeels- en salarisadministratie zijn personen opgenomen die niet in dienst zijn.
	2	Personeelsleden krijgen een hogere beloning en/of hogere (variabele) tegemoetkomingen dan waar zij op grond van hun functie en/of prestatie recht op hebben.
	3	Niet gemaakte kosten worden gedeclareerd en/of privé-uitgaven worden gedeclareerd.
Inkopen	1	Belangenverstremeling (Onvoldoende functiescheiding in het inkoopproces bestelling, budgethouder, prestatielevering)
	2	Het verrichten van privé inkopen
	3	Accorderen van facturen zonder de geleverde prestaties
	4	Bewust afwijken van lokale/ interne regelgeving
	5	Foutieve/ Ongeautoriseerde aanpassingen van crediteuren stamgegevens
Proceskostenvergoedingen	1	Ongeautoriseerde wijziging van rekeningnummers voor uitbetaling van proceskostenvergoedingen
	2	Uitbetaling van proceskostenvergoeding aan gemachtigde ipv belanghebbende
(Europese) aanbestedingen	1	Samenspanning bij inkoopcontract/ (europese) aanbesteding
	2	Bewust afwijken van EU aanbestedingsregels, bijv. door het versnipperen van opdrachten.
	3	Eigen bevoordeling bij aanbestedingsprocedure
Betalingsverkeer	1	Handmatige betalingen zonder autorisatie cf mandaatregeling en/of ontbreken van onderbouwende stukken
	2	Betaalbatches kunnen na autorisatie van bevoegden aangepast worden
Afsluitprocedures	1	Beïnvloeden van begrotingsposten ter voorkoming van onrechtmatigheden
	2	Beïnvloeding van het management betreffende de financiële verantwoording
	3	Handmatige boekingen zijn verwerkt ter sturing van de financiële verantwoording
Treasury	1	Oneigenlijke financiële transacties.
	2	Bewust afwijken van de regelgeving zoals opgenomen in het treasury statuut
IT omgeving	1	Het risico dat fysieke vertrouwelijke (persoons)gegevens frauduleus worden gebruikt of verstrekt (bv. bedrijfskritische gegevens, beleid, contractgegevens of andere gegevens relevant voor derden).
	2	Het risico dat digitale vertrouwelijke (persoons)gegevens frauduleus worden gebruikt of verstrekt.

Bijlage 2 Koppeling realisatie met processen

Overzicht processen ten opzichte van realisatie boekjaar 2025:

Balans 2025

GB-rekening	Omschrijving	Debet (2025)	Credit (2025)	Personeel	Inkopen	Proceskostenvergoeding	(Europese) aanbestedingen	Betalingsverkeer	Afsluit-procedures	Treasury	IT-omgeving
011011	Investeringen inbouw pakket huisvesting	127.555,00	0,00		X		X				X
011013	Afschrijvingen inbouw pakket huisvesting	0,00	-127.555,00		X				X		X
011021	Investeringen inrichting & meubilair	399.716,00	0,00		X		X				X
011023	Afschrijvingen inrichting & meubilair	0,00	-381.521,00		X				X		X
011111	Investering belastingapplicatie	1.586.616,00	0,00		X		X				X
011113	Afschrijvingen belastingapplicatie	0,00	-1.507.277,00		X				X		X
011121	Investeringen mid-office en digitale balie	160.679,00	0,00		X		X				X
011123	Afschrijvingen mid-office en digitale balie	0,00	-160.679,00		X				X		X
011131	pc/telefoon	14.300,00	0,00		X		X				X
011132	Afschrijvingen pc/telefoon	0,00	-7.587,00		X				X		X
011141	Investering KPN	220.628,00	0,00		X		X				X
011142	Afschrijvingen KPN	0,00	-176.502,00		X				X		X
016001	Algemene reserve	0,00	-846.200,00							X	X
016101	Bestemmingsreserve(s)	0,00	-369.932,00						X	X	X
110301	RC SKB (rek.133641 <-> RC SKB)	4.479.871,00	0,00		X	X		X		X	X
116301	Nog te ontvangen bedragen	0,00	-4.040.392,00					X			X
116401	Vooruitbetaalde bedragen	294.103,00	0,00		X			X			X
118101	Crediteuren	0,00	-1.103.553,00		X	X		X			X
118301	Nog te betalen bedragen	0,00	-172.974,00		X			X			X
118302	Nog te betalen Restituties	0,00	-75.360,00					X			X
120001	Debiteuren - deelnemers	2.529.681,00	0,00					X	X		X
211201	Kruisposten	0,00	-52.953,00		X				X		X
212001	LJP TR Loonheffing	0,00	-6.499,00	X							X
213001	LJP TR Netto Loon	0,00	-10.018,00	X							X
213301	LJP TR IPAP afdrachten	0,00	-3.310,00	X							X
213401	LJP TR derde jaar VWV	0,00	-23.106,00	X							X

Winst en verlies 2025

GB-rekening	Omschrijving	Debet (2025)	Credit (2025)	Personeel	Inkopen	Proceskosten-vergoeding	(Europese) aanbestedingen	Betalings-verkeer	Afsluit-procedures	Treasury	IT-omgeving
400000	onvoorzien	37.966,00	0,00						X		X
410001	LJP Loonkosten	5.548.348,00	0,00	X				X			X
410002	LJP Sociale Lasten	908.930,00	0,00	X				X			X
410003	LJP Pensioen Lasten	847.231,00	0,00	X				X			X
410005	LJP Opleidingen	3.892,00	0,00	X				X			X
410006	LJP Reiskosten WW	84.866,00	0,00	X				X			X
410007	LJP Reiskosten Zakelijk	10.337,00	0,00	X				X			X
410008	LJP Overige Kosten	0,00	-60.484,00	X				X			X
410012	Reiskosten Overig	832,00	0,00	X				X			X
410013	LJP Individueel Keuzebudget	908.921,00	0,00	X				X			X
410020	Loonkosten exit traject	53.150,00	0,00	X				X			X
410050	Opleidingen personeel	56.742,00	0,00	X				X			X
410211	Ontvangen uitkeringen ziekte wet	0,00	-186.043,00	X							X
419999	Handmatige correcties op LJP	0,00	-33.272,00	X							X
420001	Omzetbelasting op belaste prestaties	2.270,00	0,00		X			X			X
430000	Inhuur Personeel	2.183.403,00	0,00		X			X			X
430101	Inhuur deuren aarden buitengebieden	60.954,00	0,00		X			X			X
434001	OZB belasting	23.735,00	0,00						X		X
434002	Waterschapsheffingen	715,00	0,00						X		X
434101	Bedrijfsgeneeskundige zorg	30.190,00	0,00		X			X			X
434102	Arbo- en veiligheidsmaatregelen	2.693,00	0,00		X			X			X
434121	Representatie- en vergaderkosten	1.375,00	0,00		X			X			X
434122	LJP Onkostenvergoedingen personeel	102,00	0,00	X							X
434191	Kantinekosten	20.016,00	0,00		X			X			X
434199	Overige Personeelskosten	53.244,00	0,00	X				X			X
434201	Huur	443.337,00	0,00		X			X			X
434202	Servicekosten Nutskosten	125.563,00	0,00		X			X			X
434203	LJP huur parkeerplaats	0,00	-6.500,00	X							X
434221	Schoonmaak	44.408,00	0,00		X			X			X
434331	Overige Huisvestingskosten	2.405,00	0,00		X			X			X
434401	Automatiseringskosten Centric	966.420,00	0,00		X		X	X			X
434405	Automatiseringskosten Baker Ware	119.870,00	0,00		X		X	X			X
434406	Automatiseringskosten telefonie	27.558,00	0,00		X		X	X			X
434407	Automatiseringskosten Exact/ Elvy	8.307,00	0,00		X		X	X			X
434408	Automatiseringskosten printers	10.931,00	0,00		X		X	X			X
434409	Automatiseringskosten Overig	235.947,00	0,00		X		X	X			X
434410	Automatiseringskosten VYZYR	55.741,00	0,00		X		X	X			X
434411	Automatiseringskosten infrastructuur KPN	598.071,00	0,00		X		X	X			X
434412	KPN Infradax/migratie	101.997,00	0,00		X		X	X			X
434413	KPN E-herkenning	4.836,00	0,00		X			X			X
434414	KPN internet	5.718,00	0,00		X			X			X
434451	Mobiele telefonie	0,00	-172,00		X			X			X
434461	Kosten Scannen	17.626,00	0,00		X		X	X			X
434471	Kosten Gegevensverstrekking GBA	182.589,00	0,00		X		X	X			X
434475	Kosten Gegevensverstrekking Kadaster	28.513,00	0,00		X		X	X			X
434477	Kosten Gegevensverstrekking Dunea - Oas	14.757,00	0,00		X		X	X			X
434501	Externe Advieskosten	71.630,00	0,00		X		X	X			X
434502	Accountants- en controlekosten	105.822,00	0,00		X		X	X			X
434503	Kosten In- Externe Communicatie	3.183,00	0,00		X			X			X
434506	Kosten salarisadministratie	68.587,00	0,00		X			X			X
434507	Kosten archivering	10.868,00	0,00		X			X			X
434551	Proces-, gerechts- en griffiekosten	399.488,00	0,00					X	X		X
434802	Drukwerk, Porti- en Verzendkosten	677.889,00	0,00		X		X	X			X
434803	kosten IB/ CCP/ SNG	27.413,00	0,00		X			X			X
434805	Verzekeringen	14.405,00	0,00		X			X			X
434806	Kosten Bedrijfsw agens	5.124,00	0,00		X			X			X
434808	Kantoorbenodigdheden	2.065,00	0,00		X			X			X
434809	Bankkosten	174.993,00	0,00		X			X			X
434811	Contributies en Abonnementen OVHD	15.482,00	0,00		X			X			X
434815	Invorderingskosten	2.777,00	0,00		X			X			X
434817	Kosten DAS	15.400,00	0,00		X		X	X			X
460001	Mutaties Reserves en Voorzieningen	0,00	-205.574,00						X		X
470020	afschrijving inrichting & meubilair	2.275,00	0,00		X		X	X			X
470030	afschrijving belastingapplicatie	88.933,00	0,00		X		X	X			X
470050	Afschrijvingskosten pc telefonie	2.237,00	0,00		X		X	X			X
470060	Afschrijvingskosten KPN	44.126,00	0,00		X		X	X			X
821003	Rente rekening courant	0,00	-86.889,00						X	X	X
834001	Overige opbrengsten	0,00	-13.436,00						X	X	X
842011	Bijdragen Deelnemers (Standaardpakket)	0,00	-15.687.264,00						X	X	X
842041	Bijdragen Deelnemers Overig	0,00	-35.300,00		X				X	X	X